

80. møde.

Onsdag den 29. maj kl. 13.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Medlemmer af folketinget Poul Boeg, Birgit Fjelde, Børge Johansen, Melchior og Lena Pedersen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af cirkusbygningen i København.

Medlemmer af folketinget Grønberg, Ib Christensen, Flygaard, Mølgaard og Poul Westergaard har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Forbrydelser mod kønssædeligheden).

Retsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Ophævelse af bødeforelægsgrænsen m. v.). Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Boeg) (CD):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af cirkusbygningen i København, idet jeg henviser til forslaget tekst og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Grønberg) (DR):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Forbrydelser mod kønssædeligheden).

Forslaget svarer til det af justitsministeren den 7. november 1973 fremsatte forslag § 1, punkt 16 og 17 — dog med den forskel, at aldersgrænsen for homoseksuelle forhold i stedet for 14 år sættes til 15 år.

Forslagsstillerne finder det ikke rimeligt, at der gælder en særlig høj aldersgrænse på

18 år for homoseksuelle forhold, og anbefaler derfor lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til ministeren for offentlige arbejder af Kristine Heltberg m. fl.

(Forespørgslen (nr. V) findes i tidenden sp. 7081).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af Kaj Hansen (DKP) til boligministeren:

„Hvad er årsagen til, at ministeren ikke giver opførelsestilladelser til de projekter, som de sociale boligsekskaber har indsendt til boligministeriet, og som opfylder betingelserne i den for det sociale boligbyggeri gældende lovgivning?“

(Spm. nr. 255).

Skriftlig begrundelse.

Enhver forsinkelse i opførelsen af det sociale boligbyggeri betyder stærkt stigende omkostninger og alvorlige beskæftigelsesproblemer. Det sociale boligbyggeri er i forvejen ramt af forskellige problemer, og når der derfor skabes kunstige forsinkelser i boligministeriet, presser det stillede spørgsmål sig frem.

Boligministeren (Johan Philipsen):

Hr. Kaj Hansen synes i sit spørgsmål at gå ud fra, at bevilling af statsstøtte til almennyttigt boligbyggeri er standset, og det er jo ikke tilfældet.

Der blev i januar kvartal givet bevilling til almennyttige boligprojekter, der omfattede 1.659 lejligheder, og der er lagt et bevillingsprogram for april kvartal på 2.000 lejligheder, og der er heraf foreløbig bevilget 455.

[Boligministeren.]

I finansåret 1974-75 regner vi med tilsagn om statsstøtte til opførelse af 7.000 lejligheder i den almennyttige boligsektor. Regeringen er af den opfattelse, at et sådant byggeprogram på baggrund af de senere års udlejningsvanskeligheder i det almennyttige boligbyggeri vil dække behovet for nye almennyttige boliger. Bevillingerne vil blive fordelt jævnt over finansåret, og det er selv sagt en forudsætning for at opnå statsstøtte, at betingelserne herfor er opfyldt; det gælder såvel i teknisk som prismæssig henseende.

Det er klart, at igangsætning af almenyttigt byggeri har beskæftigelsesmæssig betydning, men støtte efter boligbyggeriloven kan ikke alene bevilges ud fra beskæftigelsesmæssige årsager, det afgørende er, at der i de pågældende områder er behov for boligerne, således at de kan udlejes fortrinsvis til de befolkningsgrupper, som de almennyttige boligforetagender har til formål at bygge for.

Så skal jeg i øvrigt til sidst sige, at der er ikke i denne regerings periode sket nogen som helst ændring i det antal boliger, vi giver tilsagn til pr. kvartal; det er det samme som under den forrige regering.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg må takke ministeren, selv om jeg ikke synes, det svar, jeg har fået, er tilstrækkelig fyldestgørende. Jeg har jo ikke spurgt, om bevillingerne til almennyttigt boligbyggeri er stoppet, det ved jeg udmærket de ikke er. Det, jeg har spurgt om, er, hvad årsagen er til, at ansøgninger, der ligger i ministeriet, ikke er bevilget.

Det er over for mig oplyst, at der ligger sådanne ansøgninger, som opfylder lovens bestemmelser, og det, jeg gerne vil have helst et klart svar fra ministeren på, er, om det er en bevidst linje fra ministerens side at holde eller nedskære det almennyttige boligbyggeri. Nu taler ministeren om 7.000 lejligheder. Vi har tidligere hørt fra ministeren om andre tal, der går fra 4.000 til 5.000, og det, jeg sådan set ønsker opklaret, er, om det er en bevidst linje fra boligministeriets side ikke at imødekomme de ansøgninger, der foreligger.

Boligministeren (Johan Philipsen):

Den bevidste linje ligger her i, at vi går ud fra antallet 7.000-8.000 lejligheder pr. år på baggrund af de udlejningsvanskeligheder, der findes i øjeblikket, og på baggrund af de henvendelser, vi har haft fra en lang række borgmestre, der er enige med os i det synspunkt, og så bliver ordningen i øvrigt administreret på den facon, at vi med købstædernes ledende personer træffer aftale om, i hvilken rækkefølge de enkelte ansøgninger inden for de enkelte kommuner skal kunne bevilges; der er i og for sig intet nyt under solen i den henseende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Højland (CD) til justitsministeren:

„Hvilke initiativer overvejer ministeren at tage med henblik på en imødegåelse af de tiltagende voldshandlinger over for sagesløse medborgere — ikke mindst ældre — samt det omsiggribende hærværk på privat og offentlig ejendom?“

(Spm. nr. 252).

Højland (CD):

Spørgsmålet om muligheden for at standse den bølge af vold især mod ældre medborgere, der, så vidt det kan skønnes, er i stadig tiltagen, har allerede i februar i år været rettet til justitsministeren af hr. Ib Christensen. Når der i løbet af så kort tid af to medlemmer af dette ting uafhængigt af hinanden rejses det samme spørgsmål, må jeg søge grunden deri, at der tilsyneladende intet mærkbart resultat er at spore af hr. Ib Christensens henvendelse til justitsministeren i februar.

Hver dag har aviserne beretninger om voldshandlinger mod sagesløse personer og ikke mindst mod ældre medborgere, der er aldeles værgeløse over for den bølleterror, der overgår dem. Jeg må her medtage, at voldshandlingerne også foregår over for mindreårige, udført af ungdommelige voldsmand.

Af justitsministerens svar på hr. Ib Christensens spørgsmål i februar fremgik, at justitsministeren fæstede lid til, at disse voldshandlinger kunne imødegås ved et samarbejde mellem de folkevalgte lokalnævn og

[Højland.]

politiet. Jeg mener ikke, at der i så henseende er nogen som helst resultater at spore; denne opfattelse underbygges, når man daglig ser avisernes spalter om voldshandlinger og terror.

Justitsministeren mente også i sit svar til hr. Ib Christensen i februar, at det ville være på plads at advare ældre mod at medføre tasker under deres færden, men hvad er det dog for noget? Naturligvis skal ældre kunne færdes i sikkerhed medbringende de nødvendige tasker.

Jeg mener, det er et helt andet sted, det er galt. Politiet beskæftiges mere og mere med kontormæssigt arbejde, der for en stor del kunne udføres af kontoruddannet personale, i stedet for at blive sat ind på de opgaver, man naturligt må tillægge politiet, nemlig at sørge for, at loven overholdes, og at roen opretholdes, herunder også at borgerne sikres mod vold og terror.

Lad mig slutte med at sige, at spores der ikke omgående en positiv ændring, er det min agt i efterårssamlingen at foreslå denne sag behandlet som folketingsbeslutning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg gør opmærksom på, at taletiden for spørgerne er 2 minutter.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg vil blot til hr. Højland sige, at jeg ser med stor alvor på spørgsmålet om at begrænse omfanget af de nævnte forulempelser, hvad enten der her er tale om egentlige voldshandlinger, om chikanerier eller om hærværk. Jeg ved, at antallet er betydeligt, men jeg vil dog samtidig pege på, at materiale, der talmæssigt kan underbygge den udvikling, som hr. Højland nævner, har vi ikke i justitsministeriet.

Det er rigtigt, at spørgsmålet gentagne gange har været rejst her i tinget, og jeg sporede i hr. Højlands begrundelse for spørgsmålet en utilfredshed med, at der ikke var sket noget, siden jeg i februar besvarede et lignende spørgsmål fra hr. Ib Christensen.

Jeg vil dog gerne have lov at gøre opmærksom på, at der den 3. april i år er udsendt et cirkulære fra rigspolitichefen. Cirkulæret er en følge af de forhandlinger, man havde om omlægning af politiets struktur, og i dette cirkulære understreges det — det

har justitsministeriet taget anledning til — at tjenesten skal tilrettelægges med henblik på en væsentlig forøgelse af patruljeringen.

Med hensyn til det andet spørgsmål, som hr. Højland rejste, nemlig spørgsmålet om at lette politiet for opgaver, der ikke er egentlige politiopgaver, kan jeg oplyse, at dér har vi et arbejde i gang i justitsministeriet; jeg havde anledning til i finansudvalget for 2 måneder siden at redegøre for dette arbejde. Jeg skal ikke gennemgå det hele, men når man siger, der intet er sket, kan jeg nævne, at man fra april i år efter aftale med Assurandørsocietetet har gennemført en ordning, som skulle begrænse politiets ret store arbejde for forsikringsselskaberne i forbindelse med tyverianmeldelser. Jeg kan nævne, at vi også arbejder på lovgivningsområdet og næste år kommer med et forslag om ændring af loven om udpantning og udlæg, hvorved også politiets arbejdsopgaver skulle begrænses.

Jeg gentager, at jeg ser meget alvorligt på sagen, og jeg vil følge den nøje, men det er jo ikke muligt fra måned til måned pludselig at foretage en fuldstændig tilbunds gående omlægning. Vi er nødt til at se, hvilke resultater vi også får af dette cirkulære om øget patruljering, som pr. 3. april 1974 er udsendt fra rigspolitichefen til samtlige landets politikredse.

Højland (CD):

Jeg takker justitsministeren for besvarelsen. Jeg vil gerne spørge justitsministeren, om justitsministeren ikke mener, det vil være rimeligt her i tinget at prioritere medborgeres fysiske sikkerhed i samme grad, som man sikrer dem i henseende til de sociale spørgsmål. Det kan ikke være rimeligt, at vi skal have en langtidsløsning på disse spørgsmål over for de ældre; de har jo ingen gavn af det om 10-15 år, når de ikke er mere. Det er nu, de ønsker tryghed.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg kan bekræfte over for hr. Højland, at vi givet vil søge at sikre medborgeres fysiske sikkerhed på samme måde, som vi søger at sikre mennesker, der socialt er i nød. Jeg vil meget nøje følge dette område, og jeg kommer jo også under et andet spørgsmål i dag ind på politiets stilling og politiets udbygning.

Hans Toft (KF):

I straffeteoriene er der jo gjort mange ting gældende vedrørende de generalpræventive foranstaltninger, som man kan iværksætte fra samfundets side over for kriminelle handlinger. Jeg tror, man må konkludere, at en af de vigtigste foranstaltninger i den forbindelse må være, at der er tilstrækkeligt politi på gaderne.

Nu siger justitsministeren, at man bl. a. ikke har tilstrækkeligt talmateriale, som kan underbygge den udvikling, som er nævnt af hr. Højland. Men vi ved jo også, at vi i forfjor gennemførte en ny politikredsinddeling og en helt ny struktur for politiet.

Jeg vil gerne spørge justitsministeren, om man har gjort sig overvejelser i retning af at prøve at få undersøgt erfaringerne og måske få fremskyndet undersøgelserne omkring erfaringerne fra den nye politikredsinddeling og bl. a. vedrørende det patruljearbejde, som justitsministeren nu har omtalt. Men dertil vil jeg også gerne føje, at det er jo ikke nok, at man undersøger, om man kan øge patruljeringen, det afgørende er, at man har noget at øge patruljeringen med, hvilket vil sige, at der er det tilstrækkelige antal politiembedsmænd ude omkring i politikredse.

Derfor vil jeg gerne for det første spørge justitsministeren, om man har overvejelser i gang omkring erfaringerne fra politikredsinddelingen, og for det andet om det er ministerens opfattelse, at det er manglende bevillinger, der er årsagen til den udvikling, vi i øjeblikket ser forskellige steder ude omkring i landet, specielt de steder, der måske er blevet lidt mere tyndt befolkede med politi efter den nye politikredsinddeling.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg vil gerne sige til hr. Hans Toft, at man naturligvis har forsøgt at få så gode erfaringer som muligt; jeg ved, rigspolitietschefen har gjort et stort arbejde med at indhente erfaringer. Jeg har fået oplyst, at der er en øget, en bedre patruljering nu, end der var før den nye politikredsinddeling.

Det, diskussionen vel går på, er spørgsmålet fra befolkningens side, om politiet er kørende, eller politiet er til fods, men jeg mener netop, at vi gennem cirkulæret, hvor

man understreger betydningen af, at en kørende patrulje også skal patruljere til fods, skulle kunne få en mere effektiv patruljeringstjeneste. Der er jo også sat ind ved, at man bygger op med uropatruljer, hundepatruljer osv. Så stiller hr. Hans Toft et andet spørgsmål, nemlig om manglende bevillinger; nu er vi meget nær inde på det spørgsmål, jeg om lidt skal besvare, fra hr. Honoré. Jeg ved ikke, om hr. Hans Toft vil afvente dette svar, men det, jeg kan sige, kan jeg jo også sige nu, og så komme til at gentage det: jeg håber, det er muligt at opretholde den planlagte tilgang på 414 mand om året, og det skulle betyde en lettelse. Det ligger i sagens natur, at var der dobbelt så mange, ja, så var arbejdet vel også mere effektivt. Så er vi inde i et bevillingsspørgsmål, men ingen må forestille sig, at vi, selv om den ønskede bevilling forelå i dag, på ganske kort tid — nu kritiserer man mig fra måned til måned — ville være i stand til at tilvejebringe den ændring, man ønsker; det ville jo kræve et vist stykke tid. Det må bygges ud. Det var i gang under den tidligere regering, så var der en nedgang, men så blev det rettet op, og nu fortsætter vi forhåbentlig den udbygningslinje.

Poul Dam (SF):

Jeg vil gerne stille to spørgsmål til justitsministeren. Det ene er, om justitsministeren kan være enig med mig i, at det, så længe vi kan huske, har været sådan, at man fra visse sider ustandselig har høvdet, at kriminaliteten var stigende, ikke mindst voldskriminaliteten. Det andet spørgsmål er: hvordan kan det være, at denne konstante stigning igennem en lang årrække ikke kan aflæses af kriminalstatistikken?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg har ikke kriminalstatistikken ved hånden her, men jeg tror, at det tal, der er for stigningen af anmeldte forbrydelser i de sidste to år, har været ca. 3 pct. pr. år, og det kan man selvfølgelig aflæse af kriminalstatistikken. Men spørgsmålet er opdelingen af statistikken: hvordan falder disse tilfælde, som det hovedspørgsmål, jeg her er i færd med at besvare, drejer sig om, hvordan falder de ind under dette; det er det, vi ikke har nogen nøjagtig opgørelse over.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Honoré* (KrF) til justitsministeren:

„Agter ministeren at søge bevillinger, der gør det muligt at øge politipatruljeringen?“
(Spm. nr. 254).

Skriftlig begrundelse.

Stigningen i lovovertrædelser har ikke været fulgt af en tilsvarende forøgelse af politiets mandskab.

Dagspressen har i den senere tid beskæftiget sig med den øgede ungdomskriminalitet i København og mange ældres heri begrundede frygt for at begive sig ud på gaderne.

Der udfoldes naturligvis forskellige former for kommunal aktivitet med et forebyggende sigte. Imidlertid udtaler Københavns kommunes socialborgmester, Børge H. Jensen, til *Berlingske Tidende* den 22. maj, at kommunen ikke kan klare problemerne alene, og at politiets tilstedeværelse har stor præventiv betydning.

Det forekommer mig, at en øget politipatruljering enten kan realiseres ved at ansætte flere betjente eller ved at ansætte kontorpersonele til at frigøre betjente til en bedre beskyttelse af befolkningen.

På baggrund heraf vil jeg spørge, om ministeren agter at foretaget noget i denne henseende.

Honoré (KrF):

En effektiv politibeskyttelse er ikke en særlig begunstigelse, en nåde, der vises befolkningen af regeringen, men det er simpelt hen en rettighed, som de enkelte borgere har. Så vidt det er blevet mig oplyst, er patruljering et effektivt middel til at sikre en sådan effektiv beskyttelse, men samtidig skulle en patruljering kunne forebygge, at bl. a. unge kommer ind på kriminaliteten, idet de, når de ser betjente omkring sig, vil være mindre tilbøjelige til at foretage sig noget lovstridigt. Jeg mener dog, at det grundlæggende hensyn må gælde de mulige, de fremtidige, de virkelige ofre for forbrydelsen og ikke forbryderne. Der skal gøres et forebyggende arbejde, men det er samtidig meget vigtigt med effektiv politibeskyttelse.

Jeg tror, der lyder et råb om hjælp fra befolkningen. Men det forekommer mig, at dette råb om hjælp fra en værgeløs befolkning fra de skiftende regeringer i vid udstrækning har fået et negativt svar, og jeg

vil derfor spørge: mener justitsministeren ikke, at det virkelig er nødvendigt med en effektiv kursændring, så at en effektiv politibeskyttelse ikke kommer til at stå nederst på listen, men virkelig øverst på listen? Mener justitsministeren ikke, at en effektiv politibeskyttelse er en fundamental ret for den enkelte borger og en deraf afledt ubetinget pligt for statsmagten? Det koster penge, det koster bevillinger, men tror justitsministeren ikke, at befolkningen er villig til og med større glæde vil betale for en effektiv beskyttelse end for så mange andre ting, og vil justitsministeren foretage sig noget for at rette op på dette?

Justitsministeren (*Nathalie Lind*):

Jeg har jo allerede i besvarelsen af hr. Højlands og andres spørgsmål været inde på, hvad der inden for de givne bevillinger gøres i politiet for at øge det præventive arbejde. En forstærkelse af dette arbejde kan naturligvis også ske ved yderligere at udvide politistyrken, ved at forbedre overarbejds mulighederne og ved at ansætte mere kontorpersonele med henblik på at frigøre politifolk; det berørte jeg også kort i besvarelsen af det foregående spørgsmål.

Men det kræver, som også hr. Honoré nævner, større bevillinger til politiet. Vi står over for meget store offentlige besparelser, og derfor har der ikke hidtil været forelagt planer om en udvidelse af rekrutteringen, men jeg håber på, og jeg venter, at på trods af besparelserne vil det være muligt at opretholde den planlagte tilgang, som jeg kan nævne er på 414 mand om året. Og hvis denne faste tilgang kan fastholdes, vil der også i de næste år være udsigt til en vis stigning i den samlede styrke, som forventes at vokse md ca. 250 mand indtil den 31. marts 1975 og yderligere med ca. 150 mand i det følgende år.

Jeg er i denne forbindelse opmærksom på, at nedsættelsen af arbejdstiden, der jo vil ske i december 1974, også får betydning for politiet. Men samtidig må jeg pege dels på de meget store rationaliseringer, der er gennemført, og de rationaliseringer, man forhåbentlig snarest får gennemført, dels på at politistyrken netop i de kommende år vil få en bedre aldersmæssig sammensætning med stadig flere unge politifolk i forhold til antallet af ældre.

Honoré (KrF):

Har jeg forstået justitsministerens svar rigtigt, når jeg forstod det således, at justitsministeren ikke agter at søge om større bevillinger til en forøgelse af den påtænkte tilgang af politi?

Iversen (CD):

Såvel under det forrige spørgsmål som under dette siger justitsministeren, at der er tale om større bevillinger. Jeg vil egentlig gerne spørge justitsministeren, om man ikke i denne forbindelse kunne tale om investeringer, for hvis man forøgede patruljeringen, var det jo muligt, at forsikringspræmierne kunne nedsættes. De stiger nemlig i øjeblikket temmelig voldsomt, idet der er for lidt kontrol, og de skadevoldte koster jo også mange penge; der var måske mulighed for at betragte det under den synsvinkel, at en investering samfundsmæssigt kunne give store besparelser.

Poulsgaard (FP):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun vil overveje dette: vi ved alle sammen, at vi pensionerer officerer inden for hæren alt for tidligt, folk i deres arbejdsdygtige alder; var det ikke muligt at overføre dem til politiet eller i hvert fald optage forhandling med de organisationer, der er involveret i det, så vi kunne få nogle af disse officerer overført til politiet og derigennem få noget mere orden i dette land?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg vil gerne sige til hr. Honoré, at vi er jo i den situation, at finansloven er lagt fast for i år. Men det er klart, at de erfaringer, vi får ind — og jeg henviser igen til det cirkulære, jeg nævnedes, fra rigsadvokaten, der var udsendt den 3. april i år, og hvor vi har bedt om at få erfaringerne ind — vil gå med ind i vores overvejelser, og så må vi se, hvad vi kan gøre med henblik på næste års finanslov. Men jeg understreger igen, at vi kan ikke fra den ene dag til den anden skaffe et uddannet politikorps, det må have sin tid.

Der er en udvikling i gang med en udvidelse af politistyrken, og jeg håber, at resultaterne heraf vil vise sig.

Til hr. Poulsgaard vil jeg gerne sige, at alle gode ideer er selvfølgelig velkomne, men jeg ved ikke, hvor enkelt det er at praktisere det, hr. Poulsgaard foreslog, og hvor interesseret de pågældende er.

I anledning af de øvrige spørgsmål, der er stillet, vil jeg blot i al almindelighed sige, at det er jo kun den ene side af sagen, man ser på, når man nu så stærkt interesserer sig for en udvidelse af politistyrken. Den anden side er lige så vigtig: at vi får aflastet politiet for ikke direkte politimæssige opgaver, og dér kan jeg da godt udstøde et lille hjertesuk, fordi dette folketing ikke vil være med til i denne samling at gennemføre et forslag med hensyn til parkeringsbøder; kunne vi få det igennem, ville det have aflastet politiet ganske betydeligt. Desværre er der ikke flertal for et forslag derom, som jeg har fremsat, og det forsinker altså den udvikling, vi vist alle sammen er enige om at ønske.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Dohrmann (FP) til justitsministeren:

„Finder ministeren det ikke påkrævet, at der træffes foranstaltninger, således at såvel private som offentlige myndigheder holdes skadesløse for ulykker, de er uden skyld i?“
(Spm. nr. 256).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises bl. a. til fenolulykken den 20. januar 1972 i Simmersted.

Dohrmann (FP):

Der er nu gået 2½ år, siden den meget omtalte fenolulykke fandt sted nede i Sønderjylland. Jeg ved, at der siden dengang er blevet stillet flere ekstra sikkerhedskrav til transporter med sådanne giftstoffer. Disse krav kan kun hilses med tilfredshed, men jeg tror, der er en enkelt ting, man har om ikke glemt så i hvert fald været meget længe

[Dohrmann.]

om at gøre noget ved, og det er selve forsikringsrammen for de biler, eller hvad det nu er, som transporterer disse giftstoffer. Selv om fenolulykken var slem nok for dem, det gik ud over, må vi dog indrømme, at det kunne være gået meget værre, f. eks. hvis der var kommet mennesker eller hele besætninger til skade eller de var døde af det.

Mit spørgsmål til ministeren er dette: finder ministeren det ikke påkrævet, at vi snart gør et eller andet ved de problemer?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg forstår, at spørgsmålet — det blev jo også nævnt her — i første række er foranlediget af fenolulykken i Simmersted, der fandt sted den 20. januar 1972.

Jeg kan om den konkrete sag oplyse, at erstatningsspørgsmålet endnu ikke er afgjort, idet sagen verserer ved vestre landsret.

Efter den gældende færselslov § 26, stk. 1, er ejeren eller brugeren af et motordrevet køretøj, der skal registreres eller godkendes af det offentlige, forpligtet til at tegne en ansvarsforsikring til dækning af de skader, køretøjet forvolder. Forsikringen skal dække personskade på indtil 10 mill. kr. og tingskade på indtil 120.000 kr., skade forårsaget ved en enkelt begivenhed.

Det må erkendes, at disse forsikringssummer vil kunne være utilstrækkelige ved ulykker som fenolulykken, hvor skaderne vil kunne løbe op i millionbeløb; specielt vil dækningen på 120.000 kr. ved tingskade ofte være utilstrækkelig.

Jeg kan fortælle, at i forbindelse med det forslag til ny færdselslov, som jeg håber at kunne fremsætte i næste folketingssamling, overvejes det derfor at foreslå grænserne for forsikringsdækningen ved tingskade forhøjet, formentlig til 1 mill. kr. Desuden overvejer man et forslag, hvorefter justitsministeren får bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser om transport af farligt gods, herunder om tvungen ansvarsforsikring til dækning af erstatningsansvar, der opstår i forbindelse med transport af sådant gods. Herved bliver det muligt som en overbygning til den almindelige tvungne ansvarsforsikring at stille krav om yderligere ansvarsforsikring ved transport af farligt gods, således at skadeserstatningskravet ved forure-

ningsulykker i forbindelse med vejtransport kan tilgodeses på en mere tilfredsstillende måde end efter den nugældende ordning.

Jeg er klar over, at spørgsmålet har mange andre aspekter end dem, jeg her har taget frem, men jeg har imidlertid ment, at formålet vel også var at få et svar i disse baner, og at jeg i hvert fald burde begrænse mig til at besvare de spørgsmål, som klart hører under justitsministeriets område.

Dohrmann (FP):

Jeg siger mange tak for svaret, og jeg vil da gerne udtrykke min taknemlighed ved at stille et tillægsspørgsmål: er der nogen mulighed for at hjælpe dem, som eventuelt bliver ramt, indtil den nye lov, som formentlig kommer, træder i kraft, på en eller anden måde?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg beklager, men jeg kan vist ikke give tilsagn om, at vi, før et lovforslag overhovedet er fremsat, kan give loven virkning. Der er jo mange interesser impliceret i dette komplekse, og vi kan ikke pålægge erstatning efter regler, som ikke eksisterede den dag, skaden skete.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Poulsgaard (FP)** til indenrigsministeren:

„Vil ministeren tage skridt til, at dobbelt-honorering af offentligt ansatte i kommunale råd eller udvalg bringes til ophør?“

(Spm. nr. 253).

Skriftlig begrundelse.

Offentligt ansatte oppebærer samtidig løn to steder. Begynder et kommunalrådsmøde f. eks. kl. 14.00, får de i lighed med andre 104 kr. pr. påbegyndte 4 timer, men samtidig oppebærer de deres normale løn, en fordel, andre borgere ikke har uden yderligere arbejdsforpligtelse.

Poulsgaard (FP):

I gamle dage sagde man, at statens brød var lille, men godt. Det samme kan vel ikke helt siges at være tilfældet i dag. Folketinget har med et vist held afskaffet en masse ben, og mit spørgsmål går faktisk også på ben. Nu er der mange, der vil sige, at de

[Poulsgaard.]

fremskridtsfolk er da også ude efter alle de offentligt ansatte. Nej, vi er ikke ude efter de offentligt ansatte, vi mener bare, at det arbejde, de udfører, og som skiftende regeringer og folketing har pålagt dem, er så inderlig overflødig og kunne forenkles meget mere. Men sagen drejer sig om, at hvis nu en kommunalbestyrelse begynder et møde kl. 14.00, så får de medlemmer, der er offentligt ansat, løn som kommunalbestyrelsesmedlem, og samtidig får de deres normale løn. Det er det, jeg gerne vil spørge ministeren om hun vil søge afviklet.

Vi har i mit parti og jeg ved også i en hel række andre partier, op til kommunalvalget haft problemer med, at der var mange, der gerne ville opstilles, men de kunne ikke, for de kunne ikke få fri, sagde de, og det er altså dem i de private erhverv. Hvis de skulle have fri, mistede de da i hvert fald en timeløn eller dagløn, eller hvad de nu har. Det er en urimelig forskelsbehandling af befolkningen, og vi ser også i sammensætningen af dette høje ting, hvordan de offentligt ansatte dominerer. Derfor håber jeg, at ministeren vil give mig et positivt svar, så vi kan komme denne dobbelthonorering til livs.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Det må naturligvis erkendes, at de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der f. eks. er offentligt ansatte, ved deltagelse i møder normalt får diæter, uden at disse medlemmer har mistet deres løn eller har haft indtægtstab i øvrigt.

I sådanne tilfælde sker der altså en slags overdækning. Men samtidig må det nævnes, at dette også er tilfældet, for så vidt angår andre kommunalbestyrelsesmedlemmer, der ikke har haft tabt arbejdsfortjeneste eller andet indtægtstab ved at deltage i et møde. Der er altså ikke, som spørgeren synes at gå ud fra, tale om en overdækning, der kun kan komme offentligt ansatte til gode.

Dette forhold har navnlig også fået betydning, efter at man ved en ændring af den kommunale styrelseslov pr. 1. maj 1973 indførte den ordning, at der udbetales kommunale diæter for deltagelse i møder, uanset på hvilke tidspunkter de afholdes. Tidligere var det sådan, at der normalt kun udbetaltes

diæter for deltagelse i møder mellem kl. 7 og 18.

I forbindelse med udvalgsarbejdet vedrørende den lovændring af 1. maj 1973, som jeg lige har nævnt, var folketingets kommunaludvalg da også inde på dette overdækningsproblem. Min forgænger gav imidlertid over for udvalget udtryk for, at den gældende ordning, hvorefter der kan udbetales diæter uden dokumentation for indtægtstab, må foretrækkes fremfor en ordning, hvor der, hver gang diæter skal udbetales, skal ske en konkret vurdering af, om tab er lidt, hvilket vil give anledning til overordentlig stort administrativt besvær.

Herudover kan der være grund til at nævne, at offentligt ansatte ikke, som spørgeren synes at forudsætte i begrundelsen for sit spørgsmål, har en ubegrænset adgang til tjenestefrihed uden lønfradrag for at varetage offentlige hverv. Regler herom er fastsat i bekendtgørelse nr. 215 af 31. maj 1972 om afholdelse af udgifter til tjenestens udførelse under tjenestemænds fravær som følge af varetagelse af ombud samt som medlem af folketinget m. v.

I øvrigt kan jeg tilslutte mig de synspunkter, som min forgænger gav udtryk for under udvalgsbehandlingen i forbindelse med ændringerne i de kommunale diætreger i 1973, og jeg finder således ikke grundlag for, alene i betragtning af at spørgsmålet for nylig er grundigt gennemarbejdet i et folketingsudvalg, at tage initiativ til en ændring af disse regler med henblik på at tilvejebringe en speciel ordning for offentligt ansatte.

Poulsgaard (FP):

Ja, her var jeg lidt for hastigt ude, da jeg håbede på et positivt svar. Det må jeg beklage at jeg ikke fik.

Jeg forstår overhovedet ikke ministeren, når han siger, at der er også andre, der ikke har indtægtstab. All right, hvis det er efter kl. 19 og det er i fritiden, at en arbejdsmand er med, så har han ikke indtægtstab, men han har indtægtstab, når det foregår i hans arbejdstid. Og hvad erhvervsdrivende angår, må de have bestyrer el. lign. til at passe deres arbejde, eller også må de gøre deres arbejde, når de kommer hjem. Jeg kan ikke få det til at rime med, at de ikke har tab.

[Poulsgaard.]

Så er der også det at sige til det, at i loven står, at de offentligt ansatte kan få op til 30 dage tjenestefri, hvis de er udsendt i offentligt hverv el. lign. Hvor mange andre grupper i samfundet kan hente penge hjem to steder fra samtidig? Så dér er de også favoriseret.

Op at det skulle være så forbistret svært at administrere, kan jeg ikke rigtig forstå, for de fleste er enten timelønnet eller månedslønnet, og så må det nemt kunne regnes ud, hvor mange timer de har brugt i den pågældende måned, så det kunne fratrækkes.

Jeg beklager, at jeg ikke fik et positivt svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Patursson* (Færø.) til udenrigsministeren:

„Hvilken stilling agter udenrigsministeren at indtage i fiskerigrænsesagen på den kommende havretskonference i Caracas?“ (Spn. nr. 243).

Patursson (Færø.):

I henhold til den politiske stilling, Færøerne har fået tildelt, henhører alle internationale forhold, der vedrører Færøerne, under det danske udenrigsministerium, deriblandt også retsordenen på havet, fiskerigrænse-spørgsmålet iberegnet. Forløbet af den kommende havretskonference og eventuelle beslutninger truffet af denne vil kunne få vidtrækkende betydning for det færøske fiskerierhverv og derved for Færøernes økonomi i det hele taget.

I henhold til sikre forlydender kan man på denne konference forvente to hovedsynspunkter repræsenteret. Det ene går ud på fastsættelse af en 12 sømils fiskerigrænse, men med en vis fortrinsret for vedkommende kyststat i et nærmere defineret bælte uden for disse 12 sømil. Dette synspunkt forfægtes af EEC-blokken, hvoraf jo Danmark er medlem.

Det andet går ud på en 200 sømils fiskerigrænse — man opererer også med begrebet en økonomisk zone — inden for hvilken vedkommende kyststat har den fulde fiskerijurisdiktion. Fra nogle af disse lande har

man dog ladet forstå, at man vil være villig til at imødekomme rimelige ønsker fra andre om tilladelse til fiskeri inden for denne grænse.

Dette synspunkt hævdes af et flertal af u-landene samt af bl. a. Norge og Island. Så vidt jeg har forstået, forfægter det grønlandske landsråd det samme synspunkt for Grønlands vedkommende.

Endvidere kan jeg gentage, hvad jeg tidligere har oplyst her i folketinget, at samtlige færøske fiskere og fiskerierorganisationer står bag ved kravet om en udvidelse af den færøske fiskerigrænse ud over de nugældende 12 sømil.

Mit spørgsmål til udenrigsministeren kan da også formuleres således: vil Danmark på havretskonferencen føle sig forpligtet til at føre fiskerigrænsepolitik i EECs regie, eller vil Danmark varetage færøske og grønlandske fiskerierinteresser, samtidig med at man stiller sig solidarisk med Norge og Island?

Jeg forventer et klart og præcist svar.

Udenrigsministeren (Guldberg):

Det af hr. *Patursson* stillede spørgsmål er et overordentlig vigtigt spørgsmål, og det skal som nævnt behandles på en havretskonference, som i første omgang finder sted i de kommende måneder i Caracas. Spørgsmålet må ses i lyset af udviklingen under det forberedende arbejde, og der er en vis tendens til at give kyststaterne rådighed over havets levende ressourcer i brede zoner op til 200 sømil fra kysten. Det er også rigtigt, at det i særlig grad er udviklingslandene, som støtter denne tanke, men det gælder også lande som Norge, Island, Australien og Canada.

Det er endvidere rigtigt, at der er en vis tendens til, at både USA og Sovjetunionen vil kunne gå ind i overvejelser på det grundlag, jeg vil ikke sige uden visse tanker om udnyttelsesrettigheder o. lign., men dog i tilsvarende overvejelser.

Heroverfor står industrilande med fjernfiskerierinteresser, som de skal varetage, og blandt dem er Sverige og Finland.

For Danmark som helhed må man sige, at der altså her er en konfrontation mellem kyststaternes og fjernfiskeristaternes interesser, og at det naturligvis er et vanskeligt problem. Både Færøerne og Grønland øn-

[Udenrigsministeren.]

sker i princippet ret til de levende ressourcer i de omliggende farvande, og det er også rigtigt, at man fra dansk side i øvrigt må foretrække at undgå fiskerigrænseudvidelse i de farvande, hvor dansk fiskeri i det væsentlige foregår, naturligvis på grund af vor geografiske placering, idet et væsentligt fiskeri foregår i nærheden af andre landes kyster, særlig i Nordsøen, og det gælder også i nogen grad for Færøernes vedkommende.

Når vi nu skal varetage de samlede danske interesser, bliver det altså nødvendigt med en vis differentieret stillingtagen. Den bedste løsning set ud fra et dansk synspunkt ville være, om de brede zoner blev oprettet, men kun ud for de kyststater, som har specielt behov herfor, og det vil sige udviklingslandene og de lande og regioner, der som Færøerne og Grønland er særlig afhængige af fiskeriet.

Realistisk må vi regne med, at det store flertal af lande på konferencen vil gå ind for de brede økonomiske zoner for alle kyststater, og det stemmer altså i hovedsagen med Grønlands og Færøernes interesser. Vi vil i en sådan situation bruge vores indflydelse til at søge at opnå, at fiskeri i lukkede og halvlukkede farvande som f. eks. Nordsøen og Østersøen, hvor hovedparten af det danske fiskeri foregår, reguleres på regionalt plan blandt kyststaterne i området.

Patursson (Færø.):

Jeg takker udenrigsministeren for svaret, selv om det ikke var så præcist og klart, som ønskeligt havde været, men et upræcist og uklart svar er også et svar.

Jeg skal ikke her indlade mig i nogen diskussion med ministeren om disse spørgsmål. Alligevel vil jeg tillade mig at konstatere, at man i dette spørgsmål vil fortsætte ad samme vej, som man slog ind på for et kvart århundrede siden, en vej, der har gået og går på tværs af livsvigtige færøske interesser.

Denne politik, der går imod færøske interesser, må før eller senere få konsekvenser. Hvornår det sker, og hvilke konsekvenser der bliver tale om, skal jeg ikke på nuværende tidspunkt udtale mig nærmere om.

Udenrigsministeren (Guldberg):

Jeg vil gerne sige til hr. Patursson — det

fremgik også af mit svar — at den orientering, vi har om de færøske interesser, går ud på, at disse interesser ikke ensidigt er knyttet til den ene del af den løsning, jeg omtalte, og at der også i den smidighed, som det danske standpunkt vil indeholde, netop ligger et hensyn til interesserne på Færøerne. Der er ikke tale om, at man fra dansk side i disse forhandlinger skulle gå på tværs af færøske interesser, men jeg kan da endelig også gøre opmærksom på, at det er klart, at den danske delegation ved havretskonferencen også omfatter en repræsentant for Færøerne, og at vi vil holde os meget nøje i kontakt med, hvad legitime færøske interesser måtte mene om sagen.

Maigaard (SF):

Jeg er enig med hr. Patursson i, at det ikke er alt for præcise svar, vi får, og jeg vil derfor gerne i håbet om at kunne bidrage til klarheden stille et supplerende spørgsmål til udenrigsministeren.

Det er sådan, at EF-kommissionen har søgt at samle de 9 medlemslande omkring et fælles standpunkt på havretskonferencen, og så vidt jeg er orienteret, deltager Kommissionen også i konferencen. Det er ikke lykkedes, så vidt jeg er orienteret, at samle de 9 EF-lande endnu om Kommissionens standpunkt, og derfor vil jeg gerne vide, om regeringen tilstræber, at medlemmerne af Fællesskabet optræder samlet på konferencen, eller om det er regeringens agt at optræde som en suveræn stat i Caracas.

Udenrigsministeren (Guldberg):

Jeg undlader at svare på eftersætningen, for jeg ser ingen modsætning mellem de to forhold, og jeg synes ikke, at det kommer sagen så forfærdelig meget ved.

Men jeg vil gerne sige, hvad regeringen tilstræber i EF-forhandlingerne. Regeringen tilstræber i EF-forhandlingerne et fælles EF-standpunkt, som er tilfredsstillende for de forskellige dele af det danske rige, derunder også Færøerne, som nu giver anledning til spørgsmålet. Kan vi få det, vil vi være tilfredse med at have den ekstra styrke på havretskonferencen, der ligger heri. Kan vi ikke få det, må vi på den anden side sige, at her er et område, hvor der er så afgørende vigtige danske interesser og også for Færøerne og Grønland afgørende vigtige interes-

[Udenrigsministeren.]

ser, at de må være afgørende for den danske regerings holdning til, hvad man kan tilslutte sig som fælles standpunkt for EF.

Arentoft (FP):

Jeg vil blot ganske kort spørge udenrigsministeren: i det tilfælde, man får udvidet fiskerigrænserne væsentligt, er der så taget højde for danske fiskeres interesser i disse områder?

Udenrigsministeren (Guldberg):

Både ja og nej. I det omfang, hvor vi taler om de lukkede farvande, vil en sådan stærk udvidelse af fiskerigrænserne ikke ændre noget ved de nuværende forhold, fordi de 200 sømil går langt udover. Kommer vi til områderne omkring Færøerne og Grønland, vil altså både Færøerne og Grønland have visse interesser, for Grønland ret positive, for Færøerne dels positive, dels negative, fordi det betyder, at også andre landes territorium bliver udvidet.

Derfor kan jeg ikke give andet svar end det, der allerede lå i mit første svar, at vores linje — den, vi har bedst chance for at kunne holde, så alle interesser kan blive varetaget — nok bliver, at vi går ind for de brede zoner, men får dem knyttet til de lande, der har en særlig grund til det, eller i hvert tilfælde sikrer, at der bliver en orden i de lukkede farvande, hvor de danske fiskeriinteresser er særlig stærke.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ophævelse af lov om dødsstraf for visse handlinger begået under krig eller fjendtlig besættelse og om ændring af militær straffelov [af Tastesen m. fl.].

(Første behandling af lovforslaget (nr. 114) findes i tidenden sp. 5324, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 373).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Tastesen (S):

Et flertal i retsudvalget, herunder alle de 5 socialdemokratiske medlemmer, indstiller lovforslaget om en fuldstændig ophævelse af begrebet dødsstraf til folketingets vedtagelse. Jeg skal dog gøre opmærksom på, at enkelte medlemmer af den socialdemokratiske gruppe har en anden opfattelse end partiets repræsentanter i retsudvalget.

Som ventet er der et større mindretal, der modsætter sig lovforslagets gennemførelse. Mindre ventet er det særlige standpunkt, som hr. Poul Dam giver udtryk for i betænkningen, at det må anses for meningsløst at lovgive ud fra fredsidealer for en krigssituation, der i sig selv ligger uden for al lovlighed.

Hvis SF eller i hvert fald hr. Poul Dam har det standpunkt, at det er meningsløst at lovgive for en krigssituation, kan det efter min mening kun være en logisk konsekvens, at man stemmer for ophævelsen af straffelovtillægget af 1952, der helt givet er vedtaget af folketinget med sigte på en krigssituation.

Hvad angår den militære straffelov, som SF principielt er imod, skulle der vel ikke være større betænkelighed ved at stemme for ophævelsen af dødsstraffen her.

Jeg vil her ved anden behandling i øvrigt gøre opmærksom på et forhold, som hidtil synes at være upåagtet i debatten. Efter den militære straffelovs § 11, stk. 4, vil enhver idømt dødsstraf, der ikke er fuldbyrdet ved krigstilstandens ophør, omsættes til fængsel på livstid. Derimod er det således efter den civile straffelov, at vi må kunne forvente, at eventuel dødsstraf først idømmes efter krigstilstandens ophør og derefter fuldbyrdes. Denne forskelligartede virkning af de to love taler efter min mening også for en ophævelse af dødsstraffen, og lad mig igen erindre om den situation, der opstod efter den tyske besættelse, hvor der blev afsagt 78 dødsdomme, hvoraf de 46 blev fuldbyrdet. Retsopgøret kom derved til at vende den tunge ende nedad på den måde, at de, der udførte de rå handlinger, måtte af med livet, deres sager var lettest at vurdere ved retten, og i den første tid var der ligesom intet grundlag for benådning. Anderledes var det med hensyn til dem, som sad bag skrivebordene og gav ordrene til de rå forbrydelser. Deres sager var mere kompli-